

I. INFORMACIJA O VELJAVNI EVROPSKI ZAKONODAJI, BILATERALNIH SPORAZUMIH IN NACIONALNI ZAKONODAJI, KI DOLOČA OBRAVNAVO TUJCEV, KI NA OZEMLJE RS VSTOPIJO NEZAKONITO TER NJENEM IZVAJANJU

I.1 Obravnava tujcev, ki zakonito vstopijo na ozemlje Republike Slovenije

V skladu z Zakonom o tujcih 2 (Ur.l. RS 50/2011, 57/2011-popr., 26/2014, 45/2014-UPB1, 90/2014, 19/2015 – nadaljevanju: ZTuj) tujec za vstop v Republiko Slovenijo potrebuje veljavni potni list. Poleg veljavne potne listine mora imeti tujec tudi vizum ali dovoljenje za prebivanje, če ni z zakonom ali mednarodnim sporazumom drugače določeno. Če tujec za vstop v državo ne potrebuje vizuma, ker je državljan države, za katero ne velja vizumska obveznost za Republiko Slovenijo in namerava bivati v Sloveniji iz npr. turističnih, poslovnih, osebnih ali drugih razlogov, lahko v Republiko Slovenijo vstopi z veljavnim potnim listom in v njej prebiva največ 90 dni v 180 dneh, računajoč od dneva prvega vstopa. Tujec, ki želi vstopiti zaradi drugačnega namena (npr. študij, delo, združitev družine), mora imeti dovoljenje za prebivanje.

I.2 Postopki z migranti na zunanji Schengenski meji

Policija v sprejemnih centrih po Sloveniji obravnava migrante, ki z napovedanimi prevozi prihajajo iz Hrvaške. V postopku evidentiranja navedeni tujci praviloma ne zaprosijo za mednarodno zaščito, saj se zavedajo posledic Uredbe 2013/604/EU. Pri individualni obravnavi teh tujcev je bilo ugotovljeno, da je njihova ciljna država potovanja največkrat Nemčija in da gre za migrante, ki niso prihajali iz vojnih žarišč, zato zanje ni veljalo načelo nevračanja, kot je to določeno v 72. členu ZTuj. Ob postopku ugotavljanja pogojev vstopa na podlagi 5. člena Zakonika o schengenskih mejah je bilo ugotovljeno, da gre za kategorijo nezakonitih migrantov, ki niso zaprosili za mednarodno zaščito in ne sodijo v kategorijo 72. člena ZTuj. Prav tako niso izpolnjevali pogojev za vstop v R Slovenijo, in s tem tudi v ostale države članice, ampak so hoteli migrantski tok izkoristiti za nezakonito priseljevanje. Navedena kategorija migrantov se valu migrantov pridruži že v Turčiji ali Grčiji in na takšen način poskuša nezakonito vstopiti v Slovenijo, ker vedo, da jim vstop na mejnih prehodih ne bi bil dovoljen, saj ne izpolnjujejo pogojev za vstop.

Za navedeno kategorijo migrantov se v celoti izvajajo postopki mejne kontrole in preverjanje izpolnjevanja pogojev za vstop na podlagi 5. člena Zakonika o schengenskih mejah. Po opravljeni identifikaciji navedenih tujcev se najprej izvedejo vsi ukrepi za izvedbo zavrnitve vstopa že na sami vstopni točki (upoštevanje 5. člena Zakonika o schengenskih mejah in dela A, Priloge V, istega Zakonika). To v praksi pomeni, da se o tem obvesti hrvaške varnostne organe in se jih seznanijo z vrnitvijo tujcev nazaj v Hrvaško. V nadaljevanju se izvedejo vsi predpisani postopki za izvedbo zavrnitve vstopa na meji, vključno z označitvijo zavrnitev v tujčevi potni listini (če jo tujec poseduje), izdajo standardnega obrazca za zavrnitev vstopa in vnosom v evidenco zavrnjenih oseb.

Postopki zavrnitve vstopa na meji so neuspešni, ker hrvaški varnostni organi ne izpolnjujejo obveznosti sprejetja tujca, kateremu je bil zavrnjen vstop. Zaradi tega so se izvedli postopki vračanja na podlagi bilateralnega sporazuma o vračanju oseb. Tem tujcem se v nadaljevanju poleg zavrnitvenega lista iz Priloge V, Zakonika o schengenskih mejah, izda še odločba o nastanitvi v Center za tujce na podlagi 76. člena ZTuj. Navedeno kategorijo nezakonitih tujcev, kateri so bili nameščeni v CT v Postojni, se nato najprej preko formalne najave poskuša vrniti hrvaškimi varnostnimi organi. Tudi v teh primerih hrvaški varnostni organi zavračajo sprejem tujcev.

Pri tem je potrebno pojasniti, da se vsi administrativni postopki zavrnitve in vračanja izvajajo glede na smotrnost in smiselnost. To pomeni, da so se celotni administrativni postopki zavrnitve

in vračanja izvedli le za določeno število oseb, saj so hrvaški varnostni organi zavračali kakršno koli odgovornost za njihov prevzem, razen v primerih državljanov držav Zahodnega Balkana. Zaradi tega ni bilo ne smiselno in ne smotno nadaljevati s temi postopki, ker od njih ni bilo nobenih drugih učinkov kot administrativno breme.

Zaradi enotnega obravnavanja nezakonitih migrantov, ki v postopku evidentiranja ne zaprosijo za mednarodno zaščito, so bila policistom v sprejemnih centrih dana navodila za delo.

I.2.a Vračanje tujcev, ki nezakonito vstopijo na ozemlje Republike Slovenije

V skladu z bilateralnimi sporazumi Policija tujca, ki nezakonito vstopi na ozemlje Republike Slovenije, obravnava na naslednja načina:

a.) neformalna najava za vračanje sosednjim varnostnim organom

Neformalna najava sosednjim varnostnim organom se opravi v skladu z bilateralnim sporazumom za vračanje in protokolom, če zato obstaja dovolj dokazov. Policija mora takoj po prijemu tujca ustno najaviti vračanje policijski enoti sosednje države. Opravljena mora biti v najkrajšem možnem času po nezakonitem prehodu meje, najpozneje v roku 72 ur za Hrvaško in 48 ur za Madžarsko. Po potrebi se opravi tudi skupen ogled kraja prehoda. Neformalna najava se nato opravi na dogovorjeni lokaciji in ob dogovorjenem času.

b.) formalna najava za vračanje sosednjim varnostnim organom

V primeru, da neformalna najava ne uspe, pa se tujca z odločbo nastani v Center za tujce, kjer se v primeru, da je dovolj dokazov o njegovem predhodnem bivanju v sosednji državi, pripravi formalna najava. V primeru, da tudi formalna najava ne uspe, pa se izda odločba o vrnitvi tujca v izvorno državo. Tujec v tem primeru čaka na odstranitev iz države.

Tako je bilo v času množičnih migrantskih tokov skozi Republiko Slovenijo, v državo izvora odstranjenih 16 tujcev in sicer v Albanijo 3, Srbijo 3, Bosno in Hercegovino 2 ter v Turčijo, Maroko, Tunizijo, Rusijo, Združene države Amerike in Kitajsko po 1 tujec.

I.2.b Postopek odstranitve tujca po Uredbi EU 603/2013 - Eurodac uredba in Uredba EU 604/2013 - Dublinska uredba

Ob nastanitvi tujca v Center za tujce se mu odvzamejo prstni odtisi in se jih pošlje v evropski centralni sistem Eurodac, z namenom, da se preveri, ali je tujec že zaprosil za mednarodno zaščito v drugi državi članici. V primeru, da se ugotovi, da je tujec že prosil za mednarodno zaščito v drugi državi članici, Policija kontaktira Ministrstvo za notranje zadeve, Direktorat za upravne notranje zadeve, migracije in naturalizacijo, Urad za migracije, Sektor za nastanitev, oskrbo in integracijo, ki izvede t. i dublinski postopek. Domnevno pristojni državi članici se pošlje zahtevek za ponovni sprejem in v primeru pozitivnega odgovora Policija opravi transfer tujca v odgovorno državo članico. V primeru, da formalna najava sosednim varnostnim organom ne uspe in če ne uspe niti predaja v skladu z Dublinsko uredbo ter če ne obstaja možnost odstranitve tujca, lahko policija izda akt o dovolitvi zadrževanja na območju Republike Slovenije, prstne odtise tujca pa se posreduje v Eurodac centralni sistem.

I.2.c Omejitev gibanja tujcem, ki nezakonito prebivajo v Republiki Sloveniji

Tujcu, pri katerem obstaja nevarnost pobega in ni zapustil države v določenem roku ali ga iz kakršnihkoli razlogov ni mogoče takoj odstraniti, odredi Policija do njegove odstranitve iz države omejitev gibanja v Centru za tujce ali nastanitev izven Centra za tujce največ za šest mesecev.

Osnovna oskrba se v tem primeru zagotavlja v Centru za tujce. Obvezno nastanitev v Centru za tujce policija lahko nadomesti tudi z milejšimi ukrepi (tujcu se z odločbo dovoli bivanje izven centra, pri čemer se mu v odločbi lahko določi kraj bivanja), če se lahko tudi na tak način zagotovi odstranitev tujca iz države.

I.2.d Dovolitev zadrževanja tujca na ozemlju Republike Slovenije

Dovolitev zadrževanja pomeni, da se tujcu, katerega odstranitev iz države ni dovoljena oziroma ni mogoča zaradi zakonsko določenih razlogov (73. člen ZTuj), dovoli, da začasno ostane v Republiki Sloveniji. Dovoljenje za zadrževanje tujcu izda policija, in sicer za obdobje šestih mesecev z možnostjo podaljšanja, dokler so za to podani razlogi. Z odločbo o dovolitvi zadrževanja policija tujcu lahko določi kraj prebivanja na določenem naslovu.

V Republiko Slovenijo je po podatkih policije do 14. 12. 2015 (do 6. ure) vstopilo 322.773 migrantov. Ob prestopu meje v sprejemnih centrih policija praviloma vse tujce v skladu s 41. členom Zakona o nalogah in pooblastilih Policije (Ur. l. 15/2013 z dne 18. 2. 2013) evidentira. Po opravljenem evidentiranju policija tujcem izda odločbe o dovolitvi zadrževanja. Odločbe o dovolitvi zadrževanja se izdajajo skupini ljudi, ki prihajajo iz nevarnih oziroma vojnih območij in jih v skladu z evropsko zakonodajo in mednarodnimi konvencijami ni mogoče vrniti. To pomeni, da se tujcu, čigar odstranitev iz države ni dovoljena oziroma ni mogoča, zaradi zakonsko določenih razlogov (72. in 73. členom ZTuj) dovoli, da začasno ostane v Republiki Sloveniji, takšna odločba pa mu tudi omogoča prosto gibanje. Po končanem evidentiranju oziroma izdaji odločbe se tujce nastani v nastanitvene centre, ki se nahajajo na različnih lokacijah po državi. Do 3. 12. 2015 je Policija odločbo o dovolitvi zadrževanja izdala 144.588 tujcem.

Glede na to, da je Republika Slovenija za večino tujcev le tranzitna in ne ciljna država, jo tujci v nekaj dneh zapustijo in odidejo v druge države članice Evropske unije, večinoma v Nemčijo, Avstrijo in Švedsko. Dovoljenje za zadrževanje namreč omogoča prosto gibanje po ozemlju Republike Slovenije, zato se tujci iz nastanitvenih centrov nemoteno odpravijo naprej v svoje ciljne države. Pri tem je potrebno poudariti, da odločbe o dovolitvi zadrževanja prenehajo veljati, če tujec v času dovolitve zadrževanja zapusti Republiko Slovenijo (prvi odstavek 74. člena ZTuj).

II. POSTOPKI POLICIJE PRI SPREJEMU TUJCEV IZ DRUGIH DRŽAV

II. 1. Najave za vračanje iz Republike Avstrije

V skladu z veljavnim bilateralnim sporazumom so avstrijski varnostni organi v zadnjem času poslali več neformalnih najav za vračanje oseb, ki so državljani tretjih držav. V večini primerov gre za tujce, ki so potovali čez ozemlje Slovenije, organizirano v skupinah migrantov. Večina teh tujcev je bila tudi registrirana oziroma evidentirana v Sloveniji in so jim bile v postopku izdane odločbe o dovolitvi zadrževanja v skladu z ZTuj. Avstrijski varnostni organi v neformalnih najavah kot dokazna sredstva prilagajo kopije odločb o dovolitvi zadrževanja. Največkrat gre za državljane Egipta, Maroka, Libanona, Somalije in drugih afriških držav.

Za navedene primere je bila policijskim enotam s strani GPU, UUP, SMP dne 18. 11. 2015 dana usmeritev za enotno postopanje, in sicer:

- V primeru, da je taka oseba potovala v skupini ali v najavljenem konvoju in so avstrijski varnostni organi skupino sprejeli, se takšna najava za vračanje tujcev zavrne, ne glede na to, da imajo ti tujci izdano odločbo o dovolitvi zadrževanja na ozemlju Slovenije.

- Če je oseba potovala samostojno, oz. v manjših skupinah (npr. družinski člani), se taka najava sprejme pod pogojem, da obstajajo dokazi, da je oseba v Republiko Avstrijo vstopila nezakonito iz Republike Slovenije.

V tem primeru policijska enota, ki je sprejela najavo, potrdi sprejem tujcev, dogovori se ura in kraj prevzema. Postopek s sprejetimi tujci poteka v skladu s standardnimi postopki, ki jih predpisuje slovenska zakonodaja.

V najavah je šlo za posamezne primere in skupine od 2 do 8 tujcev. Avstrijski varnostni organi so vračali izključno tujce, ki so posedovali odločbo o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji in niso vstopali v Avstrijo v najavljeni skupini, temveč so prestopali mejo individualno. Praviloma so bili ti tujci prevzeti in nameščeni v nastanitvene centre, od koder so v najavljeni skupini ponovno vstopili v Avstrijo. V omenjenih primerih avstrijski varnostni organi ne ločujejo beguncev od ekonomskih migrantov, ločujejo jih izključno glede na način vstopa v Avstrijo (v tem primeru je šlo za individualne in nenajavljene vstope iz Republike Slovenije). Tako je bilo v Slovenijo že vrnjenih 64 tujcev, med katerimi so bili državljani Pakistana, Sirije, Afganistana, Nepala, Maroka in ostali.

II. 2. Obravnava tujcev, ki jim je Republika Avstrija zavrnila vstop

Avstrija ob izvajanju ponovne začasne kontrole na notranjih mejah ni dolžna Slovenije obveščati o tujcih, ki so jim zavrnila vstop in jih praktično napotili nazaj v Slovenijo. Posledično mora Slovenija ob izvajanju izravnalnih ukrepov ugotavljati, ali je bil tujcem na meji zavrnil vstop v Avstrijo ter v skladu z veljavno zakonodajo ukrepati. V praksi to pomeni, da bo Slovenija vse nezakonito prebivajoče tujce poskušala vračati v državo, iz katere so prišli v Slovenijo. Če so v Slovenijo prišli iz Hrvaške, bo Slovenija na podlagi bilateralnega sporazuma izvajala postopke vračanja. V kolikor te ne bodo uspešne, se bo tujce, ki jih je mogoče uspešno vračati, z odločbami nastanilo v Center za tujce.

III. INFORMACIJA O VELJAVNI EVROPSKI ZAKONODAJI, BILATERALNIH SPORAZUMIH IN NACIONALNI ZAKONODAJI, KI DOLOČA OBRAVNAVO PROSILCEV ZA MEDNARODNO ZAŠČITO

EU je skupno območje zaščite za državljane tretjih držav, ki se v EU zatečejo zaradi potrebe po zaščiti. Skupna azilna politika, vključno s skupnim evropskim azilnim sistemom, je sestavni del cilja Evropske unije o vzpostavitvi območja svobode, varnosti in pravice, odprtega tistim, ki so zaradi okoliščin prisiljeni zakonito iskati zaščito Skupnosti. Evropski svet se je leta 1999 v Tampereju dogovoril o delovanju v smeri vzpostavitve skupnega evropskega azilnega sistema na osnovi celovite in vključujoče uporabe Konvencije o statusu beguncev in s tem zagotavljanju, da se nikogar ne pošlje nazaj v izvorno državo, kjer bi bil izpostavljen preganjanju. Od leta 1999 dalje je EU s sprejetjem najprej osnovnega zakonodajnega okvirja, nato pa v drugi fazi prenove te zakonodaje, gradila skupni evropski azilni sistem.

Zaradi območja brez notranjih meja med državami članicami, na katerem je zagotovljen prost pretok oseb, ter z namenom preprečevanja vlaganja prošenj za mednarodno zaščito v več državah članicah hkrati, je bilo potrebno uravnotežiti merila odgovornosti za obravnavo prošenj, ob upoštevanju solidarnosti. S tem namenom je bil vzpostavljen t. i. dublinski sistem in vzpostavljen sistem »EURODAC« za primerjavo prstnih odtisov.

III. 1. Obravnava tujca, ki izrazi namen vložitve prošnje za mednarodno zaščito

V primeru, da tujec izrazi namen vložitve prošnje za mednarodno zaščito, policija prekine postopek, ki ga vodi ter izpolni registracijski list in preveri pot, po kateri je tujec prišel in njegovo istovetnost. Tujec s pomočjo tolmača poda izjavo o razlogih, zakaj zaproša za mednarodno zaščito, nato je odpeljan v azilni dom ter nastanjen v sprejemne prostore. V sprejemnih prostorih mu je nudena osnovna oskrba, v jeziku, ki ga razume pa prejme tudi brušuro, s pomočjo katere se seznanijo o poteku postopka priznanja mednarodne zaščite ter o pravicah in dolžnostih, ki jih bo imel, ko bo podal prošnjo za mednarodno zaščito. Po opravljenem sanitarno-dezinfekcijskem in preventivno-zdravstvenem pregledu je s strani nevladne organizacije Pravno-informacijski center (PIC), ob pomoči tolmača, informiran o postopku priznanja mednarodne zaščite. Nato se mu odvzamejo prstni odtisi, opravi se fotografiranje. Sledi sprejem prošnje za mednarodno zaščito. Po sprejemu prošnje za mednarodno zaščito je prosilec za mednarodno zaščito nastanjen v Azilni dom ali v primeru izreka omejitve gibanja v Center za tujce.

Od 17. septembra do vključno 11. decembra 2015 je 126 oseb podalo prošnje za priznanje mednarodne zaščite, od tega 28 državljanov Iraka, 25 državljanov Afganistana, 18 državljanov Pakistana, 15 državljanov Irana in Kosova, 8 državljanov Sirije, 4 državljani Srbije, po 2 državljana Albanije, Gruzije in Nigerije ter po 1 državljan Alžirije, Bangladeša, BiH, Egipta, Kameruna, Maroka in Turčije.

III. 2. Postopek po Uredbi 603/2013 - Eurodac uredba in Uredbi EU 604/2013 - Dublinska uredba

Prošnja prosilca za mednarodno zaščito je lahko obravnavana v rednem ali pospešenem postopku ali pa v t. i. dublinskem postopku. Po sprejemu prošnje za mednarodno zaščito se prosilcu odvzamejo prstni odtisi, ki se jih pošlje v evropski centralni sistem EURODAC, kjer so prstni odtisi lahko zabeleženi kot:

1. prstni odtisi ne obstajajo v centralnem sistemu;
2. zadetek na kategorijo 1 – oseba je za mednarodno zaščito zaprosila v drugi državi članici;
3. zadetek na kategorijo 2 – oseba je ilegalno vstopila na zunanjo mejo v državi članici;
4. kategorija 3 – se uporablja samo za preverjanje tujcev v notranjosti države, ki ne sodelujejo v postopku (za prosilce za mednarodno zaščito se ta kategorija ne uporablja), prstni odtisi se v centralnem sistemu ne shranijo, samo preverijo sistem na kategorijo 1.

Na podlagi odgovora iz sistema EURODAC in dokumentacije se lahko ugotovi, ali je prosilec za mednarodno zaščito že zaprosil v katerikoli drugi državi članici Evropske unije oziroma ali je vstopil v Republiko Slovenijo preko nje. V primeru, da prstni odtisi ne obstajajo v centralnem sistemu, prošnjo za mednarodno zaščito obravnava Republika Slovenija. V primeru ugotovljenega zadetka na kategorijo 1 ali 2 pa Republika Slovenija izvede tako imenovani dublinski postopek.

V primeru, da je ugotovljen obstoj prstnega odtisa (kategorija 1) se izpolni obrazec za ponovni sprejem (take back) in čaka na odgovor odgovorne države članice. Rok za odgovor na tak zahtevek je v skladu z drugo alinejo tretjega odstavka 28. člena Uredbe 604/2013/EU v primeru, da je prosilcu omejeno gibanje dva tedna, v primeru, da zahteva temelji na podatkih,

pridobljenih iz sistema EURODAC štirinajst dni, sicer pa en mesec, kot je določeno v prvem odstavku 25. člena Uredbe 604/2013/EU.

V primeru zadetka na kategorijo 2, torej, da je oseba vstopila na zunanjo mejo v državi članici (izpolnjen policijski zapisnik) ali ko se ugotovi, da je osebi določena država članica izdala dovoljenje za bivanje, vizo, dovolitev zadrževanja..., uradna oseba odgovorni državi članici pošlje zahtevek za določitev države, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito (t. i. take charge zahtevek). Rok za odgovor na tak zahtevek je v skladu z drugo alinejo tretjega odstavka 28. člena Uredbe 604/2013/EU v primeru, da je prosilcu omejeno gibanje dva tedna, v primeru, da je prošnja za mednarodno zaščito vložena po zavrnitvi dovoljenja za vstop ali nadaljnje bivanje, po prijemu zaradi nezakonitega bivanja ali po vročitvi ali izvršitvi odstranitvenega naloga trideset dni, sicer pa šestdeset dni, kot je določeno v šestem odstavku 22. člena Uredbe 604/2013/EU.

V primeru pozitivnega odgovora druge države članice in s tem prevzema pristojnosti za obravnavo prošnje prosilca se najprej s prosilcem za mednarodno zaščito opravi osebni razgovor z namenom seznanitve o prevzemu pristojnosti s strani druge države članice in ugotavljanjem morebitne ogroženosti prosilca za mednarodno zaščito v odgovorni državi članici. Pristojni organ nato izda sklep o zavrzbi prošnje za mednarodno zaščito in o prevzemu pristojnosti odgovorne države članice za mednarodno zaščito. Po pravomočnosti sklepa se izvede predaja prosilca odgovorni državi za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito.

Na enak način kot Republika Slovenija prosi za prevzem odgovornosti druge države članice, tudi Republika Slovenija druge države članice prosijo za prevzem pristojnosti. Republika Slovenija tako prejema s strani drugih držav članic različne zahtevke za sprejem odgovornosti. Zahtevke se preuči (preučiti je potrebno dokaze – prstni odtisi, priloženo dovoljenje za bivanje, ki ga je izdala Republika Slovenija, izjavo o bivanju ali tranzitiranju Republike Slovenije...), preveri se tudi, če je oseba vpisana v policijskih evidencah (FIO-LISK fonetični indeks oseb), policijski evidenci izdanih vizumov (FIO-UPDO) in Registru tujcev (dovoljenja za prebivanje). Po preučitvi zahtevkov so lahko odgovori državam članicam naslednji:

- v primeru, da je zahtevku priložen prstni odtis, je odgovor pozitiven;
- če s strani države članice niso priložena nikakršna dokazila in je oseba vpisana v evidence, se pripravi odgovor v smislu, da oseba ni bila registrirana s kakršnimkoli dogodkom, ki bi imel za posledico prevzem pristojnosti;
- če s strani države članice niso priložena nikakršna dokazila in oseba ni vpisana v evidence, se pripravi negativen odgovor.

III. 2.a Statistični podatki prejetih Dublinskih zahtevkov od začetka »migrantske krize«

V času od 17. 9. 2015 do vključno z 11. 12. 2015 je bilo s strani različnih držav članic prejetih **456** zahtevkov za informacijo in **351** zahtevkov za določitev odgovorne države članice za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito.

Zahtevki za informacijo so bili sprejeti s strani Avstrije (374), Danske (1), Nemčije (1), Švedske (5), Norveške (6) in Švice (69). Pri 30 osebah smo ugotovili, da je Republika Slovenija izdala dovoljenje za zadrževanje.

Zahtevke za določitev odgovorne države članice za obravnavanje prošnje za mednarodno

zaščito smo prejeli iz Avstrije (252), Finske (2), Francije (5), Nizozemske (3), Švedske (1) in Švice (88). V 330 primerih je bilo ugotovljeno, da imajo zahtevki priložena dovoljenja za bivanje.

Tabelarni prikaz:

Do vključno 11. 12. 2015 je bilo preko prejetih:

	INFO REQUEST	TAKE CHARGE
AVSTRIJA	374	252
DANSKA	1	0
FINSKA	0	2
NEMČIJA	1	0
FRANCIJA	0	5
NIZOZEMSKA	0	3
NORVEŠKA	6	0
ŠVEDSKA	5	1
ŠVICA	69	88
SKUPAJ	456	351

Po preverjanju je bilo na zahtevke odgovorjeno:

Zahtevki za informacije

	Ni registriran	Registriran le, da je v skupini vstopil iz Hrvaške, ki je članica EU	Izdano dovoljenje za zadrževanje s strani policije	Vrnjen Hrvaški	Še ni bilo odgovorjeno
AVSTRIJA	304	52	13	4	60
DANSKA	1	0	0	0	0
NORVEŠKA	1	0	5	0	3
NEMČIJA	1	0	0	0	0
ŠVEDSKA	2	0	3	0	2
ŠVICA	49	12	9	0	12
SKUPAJ	358	64	30	4	77

Zahtevki za določitev odgovorne države članice

	Ni registriran	Registriran le, da je v skupini vstopil iz Hrvaške, ki je članica EU	Izdano dovoljenje za zadrževanje s strani policije	Še ni bilo odgovorjeno
AVSTRIJA	19	0	224	205
BELGIJA	0	0	1	1
FRANCIJA	2	0	2	2
FINSKA	0	0	2	0
NIZOZEMSKA	1	0	2	2
ŠVEDSKA	0	0	1	1
ŠVICA	2	1	98	95
SKUPAJ	24	1	330	306

IV. UTEMELJITEV GLEDE NEPREVZEMANJA ODGOVORNOSTI ZA SPREJEM TISTIH TUJCEV, KI JIM JE BILA V REPUBLIKI SLOVENIJI IZDANA ODLOČBA O DOVOLITVI ZADRŽEVANJA NA PODLAGI 72. ČLENA ZAKONA O TUJCIH

Skladno z Zakonikom o schengenskih mejah so države članice dolžne Evropsko komisijo obvestiti o seznamu dovoljenj za prebivanje, ki se priznavajo za ugotavljanje statusa v državah članicah. Slovenija je v prilogi 22 Schengenskega praktičnega priročnika navedla seznam dovoljenj za prebivanje, ki jih izdaja tujcem. Med njimi ni odločbe o dovolitvi zadrževanja, zaradi česar le-te ni mogoče šteti kot dovoljenje za prebivanje. Odločba o dovolitvi zadrževanja je v smislu ZTuj akt, ki se izdaja tujcem v primeru njihovega vračanja in odstranjevanja in ne o pridobitvi pravice o prebivanju. Poleg tega nobenemu tujcu, ki je v času dovolitve zadrževanja sprejet v državne institucije (namestitveni centri), ne pripada denarno nadomestilo za socialno pomoč. V kolikor mu je izdano dovoljenje za prebivanje, je tujec do socialne pomoči upravičen. Pojasnjujemo tudi, da je pogoj za sprejem od avstrijskih varnostnih organov po bilateralnem sporazumu nesporen dokaz o nezakonitem prestopu meje iz Slovenije v Avstrijo, kamor ni mogoče šteti migrantov, ki so bili s strani avstrijskih varnostnih organov sprejeti. Pri tem je potrebno poudariti, da odločbe o dovolitvi zadrževanja prenehajo veljati, če tujec v času dovolitve zadrževanja zapusti Republiko Slovenijo (prvi odstavek 74. člena ZTuj).

Kljub temu, da skladno z Dublinsko uredbo „dokument za prebivanje“ pomeni kakršno koli dovoljenje, ki ga izdajo organi države članice, ki državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva dovoljuje prebivanje na njenem ozemlju, vključno z dokumenti, ki utemeljujejo dovoljenje, da ostanejo na ozemlju v okviru ukrepov začasne zaščite ali dokler ne prenehajo okoliščine, ki preprečujejo izvedbo odstranitvenega naloga, z izjemo vizumov in dovoljenj za prebivanje, izdanih v obdobju, potrebnem za določitev odgovorne države članice po tej uredbi ali med obravnavanjem prošnje za mednarodno zaščito ali prošnje za dovoljenje za prebivanje, pa je treba poudariti, da zaradi razlogov, navedenih v prejšnjem odstavku Slovenija dovolitve zadrževanja ne šteje kot dovoljenje za prebivanje.

Osnutek sklepa Sveta EU in držav članic s sestanka v okviru Odbora proti terorizmu (Draft Conclusions of the Council of the EU and of the Member States meeting within the Council on Counter-Terrorism) v 4.c. točki poglavja določa, da je potrebno v kontekstu obstoječe migracijske krize sistematično registrirati in daktiloskopirati državljane tretjih držav, ki ilegalno vstopijo na področje Schengena, ne glede na to ali gre za migrante ali za osebe, ki zaprosijo za mednarodno zaščito. Potrebno jih je tudi varnostno preveriti po ustreznih bazah, še posebej v SIS II, Interpolovih bazah, VIS in nacionalnih policijskih bazah, s podporo organizacij Frontex in Europol.

Republika Slovenija zaradi striktnega izvajanja zakonodaje Evropske unije in dogovorov ter zaradi želje po pregledu nad osebami, ki vstopijo in izstopijo iz naše države, vse tujce evidentira na mejnih točkah. Evidentiranje je nujno potrebno tudi iz humanitarnega vidika, zaradi iskanja pogrešanih oseb in zaradi zagotavljanja enotnosti družin ter zagotavljanja zdravstvene oskrbe tistim, ki jo nujno potrebujejo. Kot se je izkazalo, je Republika Slovenije prva država v Evropski uniji, ki tujce evidentira in jim izdaja odločbe o dovolitvi zadrževanja kot posledico postopka vračanja. Grčija in Hrvaška, ki se na poti migrantov nahajata pred Republiko Slovenijo namreč tujcev v večini primerov ne evidentirata in zato ne obstajajo uradni dokazi, da so tujci v ti dve državi vstopili preden so prečkali mejo z Republiko Slovenijo, kar pomeni, da nista pristojni za obravnavo njihovih prošenj za mednarodno zaščito, čeprav so se v teh dveh državah nahajali na enak način kot v Republiko Sloveniji.

Potrebno je upoštevati dejstvo, da Dublinska uredba ni bila sprejeta za primer velikega prihoda migrantov v tako kratkem času, njen glavni namen je namreč, da prosilci za mednarodno zaščito ne bi izkoriščali postopka priznanja mednarodne zaščite in ne bi prehajali iz države v

državo ter zaprošali za mednarodno zaščito v več državah članicah hkrati ali zaporedoma. Trenutna situacija, v kateri je do dne 14. 12. 2015 Republiko Slovenijo prečkalo že 322.773 tujcev, pa je popolnoma drugačna in ni bila predvidena ob sprejemu Dublinske uredbe. Republika Slovenija se namreč lahko zaradi tega, ker izvaja zakonodajo in dogovore Evropske unije ter želi ohraniti visok humanitarni nivo in evidentira ter obravnava tujce, ki vstopijo na njeno ozemlje znajde pred situacijo, ko bo morala prevzeti pristojnost za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito za 144.588 oseb, ki so njeno ozemlje samo prečkali v želji, da pridejo do svoje ciljne države. Omenjeno možnost nakazuje priložena statistika prejetih zahtevkov s strani drugih držav članic, ki Slovenijo dnevno preko zahtevkov prosijo za prevzem pristojnosti. Zahtevkom pa so kot dokaz priložene prav odločbe o dovolitvi zadrževanja.

Slovenija je že od začetka migrantskega vala tujce informirala o možnosti, da v Sloveniji zaprosijo za mednarodno zaščito. Informacije o dostopu do sistema mednarodne zaščite so dosegljive na spletni strani www.infotujci.si, na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve in e-uprave. S namenom informiranja tujcev, ki so Slovenijo prečkali v tem migrantskem valu, je UKOM dodatno vzpostavil tudi posebno spletno stran z osnovnimi informacijami, natisnjeni so bili posebni letaki z osnovnimi informacijami v angleškem in arabskem jeziku. Vsi tujci so bili med prečkanjem Slovenije v stiku z nevladnimi organizacijami ter Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce, katerega mandat je ravno zagotavljanje dostopa do postopka za priznanje mednarodne zaščite. Kljub vsem navedenim informacijskim aktivnostim se je za to, da v Sloveniji zaprosijo za mednarodno zaščito od 17. 9. 2015 dalje odločilo zgolj 126 oseb oziroma 0,04 % tujcev, ki so v tem času prečkali Slovenijo. Od teh 126 oseb je bil v 17 zadevah postopek ustavljen zaradi samovoljne zapustitve Azilnega doma, v 2 zadevah je bil postopek ustavljen zaradi izrecnega umika prošnje, v 21 zadevah je bila prošnja zavrnjena kot očitno neutemeljena, 4 prošnjam je bilo ugodeno in priznan status begunca, v 1 primeru je bil izdan sklep o zavrženju prošnje (dublinski postopek).

Vsa navedena dejstva torej jasno dokazujejo, da je Slovenija v tem migrantskem valu, kljub dodatnim naporom po zagotavljanju informacij o možnosti vložitve prošnje za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, za te osebe zgolj tranzitna država in da je cilj teh oseb, da odidejo v druge države članice EU, predvsem Nemčijo in Švedsko.

Glede na to, da je Dublinska uredba primarno mehanizem EU v okviru sistema mednarodne zaščite, ter upošteva dejstvo, da Republika Slovenija v tem migrantskem valu kot prva država članica EU na poti v ciljne države izvaja zakonodajo s področja Schengna, ob polnem spoštovanju vseh mednarodnih obveznosti, Slovenija ne more sprejeti odgovornosti za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, ki so bile vložene v drugi državi članici, ker so tem tujcem bile izdane odločbe o dovolitvi zadrževanja kot posledica postopka vračanja in odstranjevanja iz države. Sprejem odgovornosti za obravnavo prošenj teh tujcev bi bil tudi neproduktiven, saj ti tujci v Republiki Sloveniji očitno niso želeli zaprositi za mednarodno zaščito. Seveda pa Slovenija prevzema odgovornost za obravnavo prošenj tistih tujcev, ki so v Republiki Sloveniji zaprosili za mednarodno zaščito, po vložitvi prošnje pa Slovenijo zapustili in odšli v drugo državo članico.